

Abstracts

Kulturskolan som kunskapsfält
Röster, rum & riktningar

Svenskt nätverk för kulturskolerelaterad forskning

19-20 mars 2026

Stockholms Musikpedagogiska Institut

Innehållsförteckning

KEYNOTE Sprid det glada budskapet: Hur tillgängliggöra forskning om kulturskola? Ketil Thorgersen (SMI), forskningssamordnare för Kulturskolecentrum	sida 3
Barns rätt till kultur i kulturskolan: Utmaningar och möjligheter för inkludering Anna L Johansson (MDU), Märtha Pastorek (HiH) & Adriana Di Lorenzo Tillborg (LU)	sida 4
Kulturskolan som nod i musikutbildningsfältet: Livshistorier om drivkrafter, erkännande och resonans Camilla Sarner (GU)	sida 5
Rätten till kultur i praktiken: Ett teaterprojekt som främjar engagemang och delaktighet för fritidselever i anpassad skola Anna-Karin Kuuse & Linn Johnels (GU)	sida 6
Hur jobbar sångpedagoger på kulturskolor gällande tonhöjd vs. nya teknologier? Bianca Ekström (KMH)	sida 9
Samspel i periferin: Ett rundabordssamtal om ungas möjligheter till kulturutövande i svensk glesbygd Elsa Szatek (GU) & Ketil Thorgersen (SMI/SU)	sida 10
Återkopplingens riktningar i kulturskolans teater- och dansundervisning Malin Larsson (SU)	sida 11
Att skapa förutsättningar för gemensam koncentration i gruppundervisning med barn och unga: Icke våldsbete med teater som exempel Cecilia Ferm Almqvist (GU) & Pernilla Klockars	sida 12
Barn och ungas perspektiv i praktisknära forskning inom kulturskolan Hanna Andersson (Konstfack) & Jonatan Lindner (KMH)	sida 13
Att leda forskningscirkel i kulturskola för praktikutveckling och kollegial reflektion Sofia Cedervall (SU)	sida 15
Musikpedagogisk skärpa: Medvetenhet och uppfinningsrikedom där teori sammansmälter med praktik Susanna Leijonhufvud (KMH)	sida 17
Praktikbaserad forskningscirkel i dans Ninnie Andersson (SKH)	sida 18
Konsten som hållbar läranderesurs Anna Widén (UmU)	sida 19

Kontaktperson

Sofia Cedervall, Stockholms universitet
sofia.cedervall@su.se

Formgivning

Oskar M Wiik, SMI (2026)

Sprid det glada budskapet: Hur tillgängliggöra forskning om kulturskola?

Ketil Thorgersen | Stockholms Musikpedagogiska Institut (SMI)

Forskningssamordnare, Kulturskolecentrum

ABSTRACT

Utgångspunkten för denna paperpresentation är att reflektera kring detta uppdrag samt att delge en första utkomst av den initiala kulturskoleforskningsspaningen. Syftet är således dels att lyfta ett antal frågor om tillgängliggörande av relevant forskning, dels att presentera en rudimentär metaanalys av den nordiska forskningen på kulturskolefältet som har genomförts de senaste tre åren. Frågor som kommer att vara centrala i presentationen är: Vilka stilistiska och innehållsmässiga överväganden blir viktiga i populärvetenskapligt skrivande? Vilka möjliga modaliteter förutom text vore möjliga och gynnsamma för tillgängliggörande av forskning för kulturskolan? Vad vet vi om hur intressenter i kulturskolans värld uppfattar och tar del av forskning? Hur kan vi veta något om detta? Genom att lyfta dessa frågor och mina reflektioner bjuder jag in till ett samtal kring den tredje uppgiften.

Den rudimentära analysen av de senaste årens forskning inom det nordiska kulturskolefältet görs delvis som en What is the Problem Represented to Be (WPR) (Bacchi, 2012; 2023) analys där främst följande tre frågor besvaras:

1. Vad framställs som "problemet" i forskningen?
2. Vilka djupt rotade antaganden eller föreställningar ligger till grund för denna problemframställning?
3. Vad lämnas oproblematiserat i denna problemframställning? Var finns tystnaderna? Kan "problemet" begreppsliggöras på ett annat sätt?

Referenser

Bacchi, C. (2012). Introducing the 'What's the Problem Represented to be?' approach. I A. Bletsas & C. Beasley (Red.), *Engaging with Carol Bacchi: Strategic Interventions and Exchanges* (s. 21–24). The University of Adelaide Press. <https://doi.org/10.1017/UPO9780987171856.003>

Bacchi, C. (2023). Bringing a 'What's the problem represented to be?' approach to music education: A national plan for music education 2022. *Music Education Research*, 25(3), 231–241. <https://doi.org/10.1080/14613808.2023.2223220>

PAPER PRESENTATION

Barns rätt till kultur i kulturskolan: Utmaningar och möjligheter för inkludering

Anna L Johansson | Mälardalens universitet (MDU)

Märtha Pastorek | Högskolan i Halmstad (HiH)

Adriana Di Lorenzo Tillborg | Musikhögskolan i Malmö, Lunds universitet (LU)

ABSTRACT

Forskning om kulturskolor och inkludering av barn med funktionsnedsättning i svensk kontext är begränsad och domineras av musikpedagogiska studier, medan tvärdisciplinära studier är mindre vanliga. Utifrån barns rätt till kulturellt deltagande, som fastslås i artikel 31 i FN:s barnkonvention och artikel 27 i Universal Declaration of Human Rights vill vi få en bild av hur kulturskolor arbetar med anpassad undervisning för barn och unga med funktionsnedsättning. Trots att kulturskolorna – offentligt finansierade och verksamma i 286 av Sveriges 290 kommuner – utgör en central arena för estetiskt lärande, möter barn med funktionsnedsättning betydande hinder för delaktighet. Inom ramen för erhållna frömedel från profilområdet Human Rights, Lunds universitet, har vi genomfört en pilotundersökning i syfte att belysa dessa utmaningar samt kartlägga praktikers och ledares erfarenheter av inkludering i kulturskolan.

Underlaget från pilotundersökningen består av svar på en digital mentimeterundersökning genomförd under Kulturskoledagarna 2025 (n=249) samt två efterföljande seminarier med totalt 30 deltagare. Svaren har sammanställts kvalitativt och kvantitativt, och preliminära teman kring hinder, behov och möjligheter för ökad inkludering har identifierats. I presentationen redovisar vi dessa teman och diskuterar möjliga vägar framåt. De insikter som framkommit utgör grunden för vårt fortsatta arbete med att genomföra en fördjupad vetenskaplig studie.

PAPER PRESENTATION

Kulturskolan som nod i musikutbildningsfältet: Livshistorier om drivkrafter, erkännande och resonans

Camilla Sarner | Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet (GU)

ABSTRACT

Avhandlingen *Utbildningsvägar till musiken – Musikerstudenters livshistorier om drivkrafter och erkännande*, presenteras med fokus på kulturskolans roll i musikutbildningsfältet och dess betydelse för dem som väljer att satsa på att bli musiker. Syftet med avhandlingen är att analysera musikerstudenters livshistorier för att förstå deras drivkrafter, erfarenheter och strategier.

Avhandlingen kombinerar Pierre Bourdieus teori om social reproduktion (Bourdieu, 1979; 1984; 2000) med Hartmut Rosas resonansteori (Rosa, 2019; 2020) och bygger på narrativ livshistorisk metod. Materialet består av 42 samtalsintervjuer med studenter inom klassisk musik och musikproduktion i högre musikutbildning. Resultaten visar att social reproduktion tar sin början i tidig barndom, där musikskapande i hemmet och närvarande föräldrar lägger grunden för musikaliskt kapital. I mötet med musikutbildningsfältets aktörer förstärks sedan detta kapital i en snöbollseffekt: varje nytt erkännande driver både social reproduktion, utveckling och riktning. Längs vägen är relationer med nyckelpersoner avgörande: föräldrar, musiklärare och vänner. I de här sammanhangen växer både karriärmål med viljan till erkännande och det Rosa beskriver som resonansrelationer.

Studien har prövat Rosas resonansteori inom musikpedagogik och visar att begreppet fångar studenters meningsskapande, drivkrafter och brytpunkter. Avhandlingen bidrar med en relationell resonanspedagogik i musik som verktyg för fördjupad förståelse av de drivkrafter som formar musikutbildningsfältets vägar, som både bär och bänder, med potential att peka på möjligheter att göra utbildningsvägar vidare, öppnare och mer lyhörda.

PAPER PRESENTATION

Rätten till kultur i praktiken: Ett teaterprojekt som främjar engagemang och delaktighet för fritidselever i anpassad skola

Anna-Karin Kuuse

Linn Johnels | Göteborgs universitet (GU)

ABSTRACT

Den svenska kulturskolan har fått ett utökat uppdrag att utveckla ett mer tillgängligt, anpassat och relevant kursutbud för barn och unga med olika typer av funktionsnedsättning (SOU 2016:69; Prop. 2017/18:164). Att främja alla barn och ungas rätt och tillgång till kulturupplevelser och kulturutövande stöds av FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna (1948), barnkonventionen (UNICEF, 2017) och de nationella kulturpolitiska målen (www.kulturradet.se). Inkludering av barn och unga med olika typer av funktionsnedsättning i kulturskolan kommer samtidigt med förväntningar om, och behov av, kunskapsutveckling. Trots minskade statliga bidrag är den svenska kulturskolan mitt i en pågående omdaning där olika former av resursteam och funkisgrupper, kultur och hälsa-satsningar, öppen verksamhet, såväl som samverkansinsatser för och med anpassad skola och elevhälsa endast utgör några exempel (Sandh, 2019).

Barn och unga med intellektuell funktionsnedsättning (IF) har ofta svårigheter att förstå och hantera vardagliga problem och kan ha svårare att lära sig samspela med andra. I Sverige går elever med IF i anpassad skola med lägre studietakt utifrån individuella behov (Skolverket, 2025). Även den neuropsykiatriska diagnosen autism, ofta utvecklad redan i barndomen, påverkar förmågan att bearbeta information, kommunicera och samspela (Gillberg, 2010; World Health Organization, 1992). Många elever har både IF och autism. Oavsett grad av funktionsnedsättning har eleverna stor nytta av en tydlig, väl strukturerad och konkret pedagogik, gärna med någon form av visuellt stöd (Karlsson et al., 2024). Kunskapen om behovet av anpassningar för dessa elevgruppers lärande och utveckling behöver samtidigt öka (Klang, 2025).

Hunter Heartbeatmetoden är en brittisk dramametod för barn med intellektuell funktionsnedsättning/autism och baserad på William Shakespeares dramer skapad av den brittiska skådespelerskan Kelly Hunter (Hunter, 2025). Genom korta sociala teaterlekar önskar metoden främja social kommunikation, kontakt, känslor, känslouttryck, kropps- och rumsuppfattning. Övningarna kan anpassas till varje elev och funktionsnivå där rörelse, fysiska uttryck och rytm möjliggör deltagande även för elever utan verbalt språk. En forskningsstudie på metoden har genomförts (Mehling et al., 2017) vilken visar lovande resultat när det gäller potentialen att främja sociala och kommunikativa förmågor hos barn med autism.

Hösten 2024 påbörjade kulturskolan Göteborg och scenkonstkollektivet Big Wind (dansare, skådespelare och musiker) ett treårigt samarbets- och utvecklingsprojekt riktat till elever i anpassad grundskola. Big Wind hade redan erfarenhet av interaktiva och tillgänglighetsanpassade scenproduktioner inspirerade av Hunter Heartbeatmetoden. Den svenska versionen av metoden fick namnet "HejHej Dansande Hjärtan". Ett samarbete organiserades och kulturskolan ansökte om projektmedel från kulturrådet vilket beviljades. Projektet designades som fortbildning under praktik och de scenkonstnärer som påbörjat metodutveckling för svenska förhållanden fick ansvaret för fortbildningen. Intresserade kulturskolepedagoger anmälde sig. Rekrytering av elever skedde genom kontakter med anpassad skola. Under vårterminen 2025 genomfördes en första pilotkurs i kulturskolans regi för en elevgrupp med personal under dessa elevers fritidstid. I en utvärderande intern rapport undersöktes lärare och ledares perspektiv på konstnärliga/pedagogiska förutsättningar för metodens möjligheter att främja elevernas engagemang, kommunikation, delaktighet och samspel. Pågående forskningsstudie genomförs under andra projektåret och har sitt huvudsakliga fokus på deltagande elevers perspektiv. Etikansökan är inom kort inskickad.

Referenser

- Carpenter, B., Egerton, J., Cockbill, B., Bloom, T., Fotheringham, J., Rawson, H., & Thistlethwaite, J. (2015). Engaging learners with complex learning difficulties and disabilities: A resource book for; teachers and teaching assistants. Routledge.
- Davies, N., & Soni, A. (2025). Reflecting on the models of disability utilised in schools. Support for Learning.
- Elo, S. & Kyngäs, H. (2008) The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62, 107-115.
- FN (1948). UDHR (Universal Declarations of Human Rights)
- Gillberg, C. (2010). Autism och autismliknande tillstånd. Stockholm: Natur & Kultur.
- Hunter, K. (2025). *Shakespeare's heartbeat: Drama games for children with autism* (2nd edition). Routledge
- Johnels, L., Wandin, H., Dada, S., & Wilder, J. (2024a). The effect of MultiSensory Music Drama on the interactive engagement of students with severe/profound intellectual and multiple disabilities. *British Journal of Learning Disabilities*, 52(1), 150-165. <https://doi.org/10.1111/bld.12559>
- Johnels L., Wilder, J. & Vehmas, S. (2024b). MultiSensory Music Drama with a student with multiple disabilities: A case study of teacher-researcher co-production. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 24(3), 530-541. <http://dx.doi.org/10.1111/1471-3802.12649>
- Johnels, L. & Wilder, J. (2025). Samspel och pedagogiska strategier för elever med flerfunktionsnedsättning: Från teori till praktik. I M. W. Allodi & H. Selenius (Red.), *Specialpedagogisk forskning och tidiga insatser* (s. 393-411). Stockholm University Press. <https://doi.org/10.16993/bct.s>
- Licens: CC BY 4.0

Karlsson, A., Linde, J., Lovén, H. M., & Edfelt, D. (2024). Tydliggörande pedagogik i anpassad skola och LSS: För unga med intellektuell funktionsnedsättning (1:a uppl.). Natur & Kultur Läromedel och Akademi.

Klang, N. (2025). Teachers' Understandings and Enactments of Academically Focused Curriculum for Students with an Intellectual Disability. *International Journal of Disability, Development and Education*, 1-17.

Mehling, M. H., Tassé, M. J., & Root, R. (2017). Shakespeare and autism: an exploratory evaluation of the Hunter Heartbeat Method. *Research and practice in intellectual and developmental disabilities*, 4(2), 107-120.

Prop. 2017/18:164. En kommunal kulturskola för framtiden – en strategi för de statliga insatserna.; Sandh, H. (2019). Skapa VIDD. Stockholm: Föreningen Pascal.; Skolverket. (2025). Läroplan för anpassade grundskolan. Retrieved from:
<https://www.skolverket.se/undervisning/anpassadgrundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-anpassad-eggrundskolan/laroplan-for-anpassade-grundskolan>

SOU 2016:69. En inkluderande kulturskola på egen grund. Stockholm: Kulturdepartementet

UNICEF (2017). Barnkonventionen. FN:s konvention om barnets rättigheter. Stockholm: Unicef Sverige.
<https://unicef.se/barnkonventionen>

World Health Organization. (1992). The ICD-10 classification of mental and behavioural disorders: Clinical descriptions and diagnostic guidelines. Geneva: World Health Organization.

PAPER PRESENTATION

Hur jobbar sångpedagoger på kulturskolor gällande tonhöjd vs. nya teknologier?

Bianca Ekström Masterstudent i musikpedagogik, Kungl. Musikhögskolan (KMH)

ABSTRACT

Som sångpedagog och själv sångerskan ser jag en brist på noggrannhet gällande tonhöjden (pitchen) när man lyssnar på elevernas uppträdande i olika sammanhang eller även senare på tv-program som bjuder in nya generations artister att uppträda live. Mina frågor kring detta är:

1. Hur jobbar sångpedagoger i Sverige gällande tonhöjden hos solo sångelever som går på kulturskolan och oftast starta sin karriär som kulturskolans elever där?
2. Använder sångpedagoger i Sverige digitala verktyg i deras undervisning?
3. Kan det digitala verktyget i form av olika appar eller även olika program hjälpa dem i deras undervisning?

Anteckningsobservation var metod jag vald. Jag observerade 10 solo sånglektioner (lyssnande) på olika kulturskolor i Sverige och jag antecknade bl.a. ord de använder i sångundervisningen och hade sen samtal med lärarna, eleverna och även rektor.

Konstruktivism som en skolbildning inom pedagogik. Det betonar att människor själva skapar och konstruerar kunskap i interaktion med omvärlden, till skillnad från äldre tankar där kunskap betraktas mer som en entitet som kan överföras från en lärare eller bok till individen. I studiesituationer är konsekvenser av teorin ett ökat fokuserande på studenten (elevcentrerad undervisning) snarare än - som ofta tidigare - lärare och läromedel, och tanken är att undervisningen är till för att stödja och underlätta studentens eget lärande. Som teoretiker nämns ofta Jean Piaget.

Samspel i periferin: Ett rundabordssamtal om ungas möjligheter till kulturutövande i svensk glesbygd

Elsa Szatek Högskolan för scen och musik, Göteborgs universitet (GU)

Ketil Thorgersen Stockholms Musikpedagogiska Institut (SMI) & Stockholms universitet (SU)

ABSTRACT

Under det här rundabordssamtalet riktar vi blicken mot barn och ungas möjligheter till att bli kulturutövare i svensk glesbygd. Här finns idag stora utmaningar då unga i glesbygd i likhet med socioekonomiskt utsatta områden har sämre tillgång till fritidsaktiviteter än andra unga (Jeppsson & Lindgren, 2018; Kulturrådet, 2023a, 2023b; Mucf, 2024). Den lokalt förankrade kulturen som ofta drivs av ideella föreningar har här visat sig vara avgörande för många unga, både ur ett geografiskt och socioekonomiskt perspektiv (Myndigheten för kulturanalys, 2023).

Forskningsrapporter visar att ungas fritidsaktiviteter som kulturskola och idrottsföreningar kan vara en ingång till samhällsengagemang (Forte, 2023). Att unga som växer upp i glesbygd har sämre tillgång till kulturutövande så som musik och drama kan och bör därför förstås som ett demokratiskt problem. Denna utmaning är i dagsläget underbeforskad både i Sverige och internationellt. Nicholson (2022) skriver till exempel att kulturutövande tycks vara ett urbant fenomen då näst intill allt som skrivs och forskats på i ämnet utgår från ett urbant perspektiv. När staden är norm för barns kulturutövande väcks frågor kring hur strategier för inkludering fungerar – är de detsamma i stad som på landet? I det här rundabordssamtalet vill vi tillsammans med er diskutera möjligheter och utmaningar med att erbjuda barn och unga arenor för skapande även utanför storstädernas kulturella infrastruktur.

Litteratur

Forte. (2023). *Fritidens betydelse för ungas psykiska hälsa, rättigheter, möjligheter och hinder, kunskapsläge och forskningsbehov*. Forskningsrådet för hälsa, , arbetsliv och välfärd.

Jeppsson, C., & Lindgren, M. (2018). Exploring equal opportunities: Children's experiences of the Swedish Community School of Music and Arts. *Research Studies in Music Education*, 40(2), 191–210. <https://doi.org/10.1177/1321103X18773153>

Kulturrådet. (2023a). *Kulturskolan i siffror, sammanfattning av statistik 2022* (s. 52). Statens kulturråd.

Kulturrådet. (2023b). *Möjligheter, utmaningar, metoder – ett kunskapsunderlag om breddad rekrytering inom kultursektorn* (s. 48). Statens kulturråd.

Myndigheten för kulturanalys. (2023). *Att bredda deltagandet i kulturlivet, hinder och möjligheter* (2023.2; s. 244). Myndigheten för kulturanalys.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). (2024). *En fördjupad bild av ungas inflytande och delaktighet* (2024:2; UNG IDAG, s. 56). Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Nicholson, H., Hughes, J., Edwards, G., & Gray, C. (2022). *Theatre in Towns* (1:a uppl.). Routledge.

PAPER PRESENTATION

Återkopplingens riktningar i kulturskolans teater- och dansundervisning

Malin Larsson | Stockholms universitet (SU)

ABSTRACT

I denna paperpresentation diskuteras delresultat från observationer i ett pågående avhandlingsarbete som studerar undervisning av teater och dans samt kulturskolan som didaktisk kontext för dessa scenkonstarter. Studien i sin helhet omfattar även intervjuer och workshops med pedagoger. Genom Gert Biestas teori om undervisning och de tre begreppen – kvalifikation, socialisation och subjektifiering – analyseras hur pedagogers återkoppling skapar olika riktningar och innehåll för lärande. Resultatet lyfter pedagogers intensiva arbete med återkoppling som ett centralt undervisningsverktyg för att lära ut konstarternas hantverk, förmedla dess traditioner samt stödja barnens egna skapande. Genom att studera både teater- och dansundervisning inom kulturskolan blir det möjligt att synliggöra hur de skiljer sig åt och liknar varandra, vilket i sin tur kan ge en djupare förståelse för kulturskolans unika didaktiska villkor.

Referenser

Biesta, G. (2021). Konst som undervisning: konstundervisning "efter" Joseph Beuys. (P. Moerman, Övers.). Arkeater

Biesta, G. (2015). What is education for? On good education, teacher judgement, and educational professionalism. *European Journal of Education*, 50(1), 75–87. <https://doi.org/10.1111/ejed.12109>

Biesta, G. (2011). God utbildning i mätningens tidevarv. (K. Falk & C. Thurban, Övers.). Liber

RUNDABORDSSAMTAL

Att skapa förutsättningar för gemensam koncentration i gruppundervisning med barn och unga: Icke-våldsarbete med teater som exempel

Cecilia Ferm Almqvist | Göteborgs universitet (GU)

Pernilla Klockars

ABSTRACT

Med grund i tidigare samverkansforskning mellan Göteborgs universitet och Härryda kommun (Ferm Almqvist & Klockars, forthcoming) med fokus på att (sam-)skapa rum för icke-våld i teateraktiviteter, vill vi i denna rundabordspresentation diskutera vårt vidare arbete med att skapa förutsättningar för gemensam koncentration i gruppundervisning. Resultaten av tidigare studien visade på vikten av struktur och tillit i samarbete med grundskolans aktörer för att kunna möjliggöra rum där ickevåld kan levas. Vi utgår även här ifrån teateraktiviteter drivna av kulturskolan i samarbete med grundskolan, vilka vi studerar genom kollaborativ aktionsforskning på fenomenologisk grund. Syftet med studien är att utforska hur lärare kan samskapa förutsättningar för gemensam koncentration i gruppundervisning. Frågan vi formulerat lyder som följer:

Hur kan lärare använda rum (inklusive material), kropp (inklusive röst), relationer (med såväl elever som andra vuxna), (och tid) i planering och genomförande av teateraktiviteter för att erbjuda alla elever att hitta in i koncentration som utgångspunkt för delaktighet?

Den kollaborativa aktionsforskningen är upplagd så att teaterläraren skriver dubbellogg som forskaren reflekterar över, och forskaren skriver vid sina besök i verksamheten trippellogg som läraren reflekterar över. Materialet analyseras löpande och sammantaget. Teman som kommer att tas upp till diskussion är: att fånga fokus, tydlig och medveten användning av kropp och röst, rums- och grupporganisation, samt Samskapande av trygga strukturerade rum i rummet.

Referenser

Ferm Almqvist, C. & Klockars, P. (in print). Att leva icke-våld i teateraktiviteter – ett exempel på samverkan mellan kulturskola, grundskola och akademi. RIPS-rapport, Skolutveckling och ledarskap.

RUNDABORDSSAMTAL

Barn och ungas perspektiv i praktikhära forskning inom kulturskolan

Hanna Andersson | Konstfack

Jonatan Lindner | Kungl. Musikhögskolan (KMH)

ABSTRACT

Kulturskolan finns, enligt statistik från Statens kulturråd (2021), i 287 kommuner och omfattar omkring 177 000 deltagare i åldern 6–19 år. Myndigheten beskriver Kulturskolan som "ett fundament i kultursverige" (Statens kulturråd, 2019, s. 3), där barn och unga ges möjlighet att uttrycka sig genom musik, bild, dans, teater, film och andra konstformer. Samtidigt lyfter Statens kulturråd flera centrala utmaningar som "att nå nya målgrupper, bredda sitt utbud, förbättra tillgängligheten och att vara relevant i en föränderlig värld" (Statens kulturråd, 2019). Frågor om social inkludering och breddat deltagande framstår därför som särskilt betydelsefulla.

Detta rundabordssamtal har sin utgångspunkt i två aktuella doktorandprojekt vid Kungl. Musikhögskolan och Konstfack, som båda undersöker hur undervisning i estetiska verksamheter, inom musik och konst, kan utvecklas för att bättre möta förutsättningarna hos barn och unga i behov av särskilt stöd. Gemensamt för projekten är ett fokus på praktikhära forskning och en ambition att utveckla undervisning som möjliggör delaktighet på likvärdiga villkor. Detta ligger även i linje med Kulturskolerådets beskrivning av att Kulturskolan befinner sig i ett brytningsskede "präglad av en strävan att bredda sitt utbud av kulturuttryck och att öka inkluderingen av barn och unga" (Statens kulturråd, 2020, s. 4).

Med barn i behov av särskilt stöd avses barn och unga som, i vissa situationer eller perioder, behöver ytterligare anpassningar eller stödinsatser för att kunna delta på likvärdiga villkor. Stödbehovet kan vara tillfälligt eller variera över tid och förstås som kontextberoende. Utifrån ett relationellt perspektiv uppstår funktionsnedsättningen i mötet mellan individen och den omgivande miljön – det är alltså miljöns utformning, krav och förutsättningar som i hög grad påverkar om ett stödbehov aktualiseras (Specialpedagogiska skolmyndigheten, u.å.).

Under rundabordssamtalet är förhoppningen att metodologiska möjligheter och utmaningar i forskningsansatser där barn och ungas röster utgör en central del av kunskapsproduktionen kan diskuteras. Barns deltagande i forskning kräver en genomtänkt forskningsetik, där såväl praktiska åtgärder som potentiella dilemman kretsar kring barns möjligheter att framträda som subjekt. En grundläggande del av forskarens etiska ansvar är transparens, deltagarna ska veta när forskning pågår, vem som deltar, vad deltagandet innebär och hur de kan avstå eller avsluta sin medverkan (Aronsson, 2022, s. 152).

Samtalet vill särskilt belysa barn och ungas deltagande och utgår från frågeställningen;

På vilket sätt kan barn och ungas erfarenheter och perspektiv tas tillvara och bli vägledande i utvecklingen av inkluderande undervisning i kulturskolan?

Rundabordssamtalet förväntas bidra till en ökad medvetenhet hos deltagarna rörande hur barn och ungas perspektiv kan integreras i forskning och undervisningsutveckling inom estetiska verksamheter inom Kulturskolan. Genom att deltagarna får möjlighet att diskutera metodologiska och etiska utmaningar, utbyta idéer om praktisknära forskning och därigenom inspireras av varandra är förhoppningen att forskning som aktivt inkluderar barn och unga i högre utsträckning kan förverkligas. Samtalet kan dessutom leda till konkreta förslag för hur delaktighet kan stärkas och erfarenheter omsättas till kunskap som främjar tillgänglighet, delaktighet och likvärdighet i estetisk utbildning.

Referenslista

Aronsson, L. (2022). Intresse för forskning och intressanta forskare: forskningsetikens erbjudande till barn som är deltagare i forskning. *Nordisk barnehageforskning*, 19(3), 152–170.
<https://doi.org/10.23865/nbf.v19.315>

Specialpedagogiska skolmyndigheten. (u.å.). *Stödmaterial för tillgänglig utbildning: Tillgänglig utbildning*. Hämtad 16 november 2025, från
<https://www.spsm.se/stodmaterial-for-tillganglig-utbildning/tillganglig-utbildning/>

Statens kulturråd. (2020). *Ungas delaktighet och inflytande*. Statens kulturråd.

Statens kulturråd. (2021). *Kulturskolan i siffror: Sammanfattning av tillgänglig statistik 2020*. Statens kulturråd. <https://www.kulturradet.se/publikationer/kulturskolan-i-siffror-2020/>

Statens kulturråd. (2019). *Kulturskola i rörelse: Kartläggning av kulturskolans kompetensbehov*. Statens kulturråd.

PAPER PRESENTATION

Att leda forskningscirkel i kulturskola för praktikutveckling och kollegial reflektion

Sofia Cedervall | Stockholms universitet (SU)

ABSTRACT

Under 2025–2026 samverkar forskare från Stockholms musikpedagogiska institut (SMI) och Stockholms universitet (SU) med tre kulturskolor i ett projekt som bygger på forskningscirkelar med fokus på ungas inflytande över sitt konstnärliga skapande i undervisningen. Projektet är praktiktärla och syftar till att ge pedagoger inspiration, begrepp och arbetssätt att pröva i sin egen undervisning.

Den metod som främst prövas är Critical Response Process (Lerman & Borstel, 2022), som visat sig fungera väl för strukturerad dialog och kollegial reflektion kring konstnärliga processer, men som ännu i begränsad utsträckning dokumenterats i arbete med barn och unga. Inom forskningscirkeln prövas även en modell för gemensam läsning och samtal om vetenskapliga texter. Dessa litteratursamtal fungerar som en brygga mellan teori och praktik och hämtar inspiration från dialogseminarier (El Gaidi, 2017; Hammarén, 2008), reflekterande praktiker (Schön, 1983) samt modeller för forsknings- och lärandecirkelar (Lahdenperä & Marquard, 2019; Nyman et al., 2024).

Projektets teoretiska utgångspunkt är att vuxnas förmåga att göra barn delaktiga utvecklas genom medvetenhet om den egna synen på barn och kunskap (Pramling Samuelsson & Sheridan, 2003). Vidare utgör Den relationella kulturskoledidaktiska bron (Thorgersen, 2023) en viktig referensram, där undervisning förstås som en förhandlingsprocess mellan pedagog och elev.

En central ambition är att forskningscirkeln formas gemensamt av forskare och pedagoger. Forskarna ansvarar för ramar och riktning, men strävar efter att utgå från pedagogernas erfarenheter, frågor och behov. Därmed aktualiseras frågor om hur denna målbild fungerar i praktiken: Hur kan pedagogernas önskan om konkreta och funktionella verktyg balanseras mot forskarens ambition att främja teoretiskt förankrade, reflekterande samtal?

I presentationen delas erfarenheter från att som forskare leda forskningscirkelar inom kulturskolan samt inblickar i den småskaliga forskningsstudie som genomförs inom projektet.

Referenser

- El Gaidi, K. (2017). *Matematik – ingen åskådarsport: Matematiker på KTH reflekterar över lärande och undervisning*. KTH.
- Hammarén, M. (2008). *Ledtråd i förvandling: Om att skapa en reflekterande praxis*. Santérus förlag.
- Lahdenperä, P., & Marquard, M. (2019). *Handbok: Lärandecirklar i nordisk kontext*. Nordiskt nätverk för vuxnas lärande (NVL), Nordiska ministerrådet.
- Lerman, L., & Borstel, J. (2022). *Critique is creative: The critical response process in theory and action*. Wesleyan University Press.
- Nyman, E., Odhagen, S., & Lindgren, M. (2024). *Forskningscirkel kring kvalitet i kulturskolan: Ett utvecklingsprojekt i Göteborgs Stad i samverkan med Göteborgs universitet*. Göteborgs Stad.
- Pramling Samuelsson, I., & Sheridan, S. (2003). Delaktighet som värdering och pedagogik. *Pedagogisk Forskning i Sverige*, 8(1-2), 70–84.
- Schön, D. A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. Ashgate.
- Thorgersen, K. A. (2023). Den kulturskoledidaktiska bron – Relationell pedagogik i frivillig konstpedagogik. I A. Rønningen, K. Boeskov, B. Christensen-Scheel, & Y. H. Trulsson (Red.), *Kulturskolen som inkluderande kraft: Perspektiver fra forskning til forandring* (s. 103–126). Cappelen Damm Akademisk.

PAPER PRESENTATION

Musikpedagogisk skärpa: Medvetenhet och uppfinningsrikedom där teori sammansmälter med praktik

Susanna Leijonhufvud | Kungl. Musikhögskolan (KMH)

ABSTRACT

Inom instrumentalpedagogutbildningen uppstår den verkliga utmaningen för studenten när teori och praktik ska smälta samman i en verklig musikpedagogisk situation där studenten, som pedagog, har ansvaret att leda eleven mot berikad och fördjupad kunskap.

Inom en muskläroarutbildning har jag utvecklat en modul inom VFU-kursen vid SMI där pedagogisk teori smälter samman med praktik. Kursens resultat visar att muskläroarstudenterna blir medvetna om sin didaktiska praktik, sin roll och sitt ansvar samt elevens uttryck för kunskap, engagemang och glädje. Syftet med kursen är att fungera som ett nav mellan läskurser och ämnesdidaktiska kurser, dvs. instrumentalundervisning där studenterna praktiserar som lärare.

I denna koppling mellan teori och praktik utmanades studenterna att utforma en interventionsstudie som liknar en liten aktionsforskningsstudie. För att kunna genomföra en sådan studie uppmuntrades de vidare att genomföra både strukturerade observationer och intervjuer för att vara säkra på om interventionen uppfyllde sitt syfte eller inte.

I denna uppsats presenterar jag den teoretiska designen och det praktiska genomförandet av kursen, följt av en övergripande analys av resultatet av ett flertal studenters erfarenheter, belysande med exempel på hur deras musikpedagogiska praktik förbättrades och hur de under musikutbildningen fördjupade sin medvetenhet och didaktiska uppfinningsrikedom, vilket lett till en musikdidaktisk skärpa.

PAPER PRESENTATION

Praktikbaserad forskningscirkel i dans

Ninnie Andersson | Stockholms konstnärliga högskola (SKH)

ABSTRACT

Kulturskolorna i Sigtuna, Knivsta, Tyresö och Stockholms konstnärliga högskola (SKH) har sedan hösten 2024 bedrivit en forskningscirkel. I den praktikhärla forskningscirkeln ingår sju danspedagoger och två forskare, vilket möjliggör ett kunskapsutbyte mellan dessa och verksamheterna. Intentionen är att tillsammans arbeta praktikbaserat för att utveckla danspedagogernas undervisningspraktik med utgångspunkt i beprövad erfarenhet. Mer specifikt är syftet att undersöka hur danspedagogen kan planera, skapa, genomföra, utvärdera och ompröva sin dansundervisning med utgångspunkt i delaktighet och inflytande samt utifrån barn och unga som kulturskapare (Hultgren et.al., 2011).

Kunnande i dans tar sig gestaltande uttryck och består till stor del av tyst kunskap (Andersson & Ahlstrand, 2022). Artikulering av undervisningspraktik och kunnande i dans kan utmana det förgivettagna. Det kollegiala kritiska samtalet möjliggör reflektion om egna kvalitetsuppfattningar (Andersson, 2016; Zandén, 2010; 2018). Särskilt betydelsefullt är att ta del av forskning och teoretiska perspektiv för att på ett systematiskt sätt arbeta med pedagogers förståelse av sin egen undervisningspraktik. Forskningscirkeln omfattar en cyklisk process där danspedagogerna skapar, planerar, genomför, utvärderar och reflekterar över undervisning med vald målgrupp. Därefter skuggar danspedagogerna varandras undervisning med utgångspunkt i critical friend (Handal, 1999). Slutligen presenteras och diskuteras erfarenheter och pedagogerna omprövar och utvecklar undervisning med barn och unga. Presentationen ger exempel på hur undervisning kan delas, provas och reflekteras kring för att kunna basera sin undervisning på beprövad erfarenhet.

Referenser

Andersson, N., & Ahlstrand, P. (2022). Variationsmönster i dansundervisning– lektionsdesign med som forskningsansats. *Nordic Journal of Dance*, 13(2), 4-19.

Andersson, N. (2016). Communication and shared understanding of assessment: a phenomenological study of assessment in Swedish upper secondary dance education (Doctoral dissertation). Luleå tekniska universitet.

Handal, G. (1999). Consultation using critical friends. *New directions for teaching and learning*, 1999(79), 59-70.

Hultgren, F., Johansson, B., & Sandin, A. S. (2011). Forskningsprojektet KUMBA och Barnens kulturrum. Presenterad vid Mötesplats Borås: Profession – Forskning, Borås 19-20 oktober 2011. Hämtad från <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hb:diva-6714>

Zandén, O. (2010). Samtal om samspel. Kvalitetsuppfattningar i musklärares dialoger om ensemblespel på gymnasiet. *Academy of Music and Drama; Högskolan för scen och musik*.

Zandén, O. (2018). Kritik av tydlighetsdoktrinen. Lärares bedömningsarbete– Förutsättningar, villkor, agens. Red Lindberg, V, Eriksson, I & Pettersson, A, 17-42

FORSKNINGSFILM

Konsten som hållbar läranderesurs

Anna Widén | Umeå universitet

ABSTRACT

When we delve into studies related to human action, unethical aspects of our behavior that are intuitively difficult to deny, emerge.

The purpose with this Videoessay /researchfilm is to present Visual Arts education as a resource to highlight emotional and ethical challenges posed by the Anthropocene and the need for motivation, hope, and deeper knowledge to initiate change. The study was conducted by analyzing some well-known theories in the field of visual education as possible resources for teaching with sustainable approaches. My work explores how sustainable development can be integrated into Visual Art education and how educators can foster social- and ecological awareness through pedagogy and artistic practice. Visual Art education is proposed as a valuable resource, as its relational pedagogy, slow processes, and emphasis on creativity and empathy can support socially sustainable learning. Drawing on theories by Eisner, Rosa, and others, my contribution argues that Contemporary Art can challenge perceptions, cultivate emotional understanding, and provide new perspectives essential for addressing complex sustainability challenges. The assignment emphasizes the teacher's agency in shaping meaningful, sustainability-oriented educational practices.

Kulturskolan som kunskapsfält: Röster, rum & riktningar

En forskningskonferens av *Svenskt nätverk för kulturskolorelaterad forskning (KUF)*
i samarbete med Stockholms Musikpedagogiska Institut (SMI) 19-20 mars 2026